

Helsinki

Lastensuojelun palvelut

Sosiaali- ja terveystoimiala
Perhe- ja sosiaalipalvelut
Lastensuojelu
Lastensuojelun palvelut

LASTENSUOJELUN PALVELUT

Lastensuojelun tukipalvelut ovat lastensuojelulain 13.4.2007/417 (1302/2014), mukaista toimintaa. Sosiaalityön lisäksi lastensuojelun asiakkuudessa olevalle perheelle on lastensuojelulain 36 §:n mukaan järjestettävä tarvittaessa lapsen ja perheen tuen tarpeisiin perustuva asiakassuunnitelma huomioon ottaen lastensuojelun avohuollon tukitoimina:

- tehostettua perhetyötä
- perhekuntoutusta sekä
- muita lasta ja perhettä tukevia palveluja ja tukitoimia

Palveluissa tavoitteena on turvata lapsen perushoito ja -huolenpito, tukea lapsen kasvua ja kehitystä sekä vahvistaa vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta. Lastensuojelun palveluilla tuetaan riittävän vanhemmuuden edellytyksiä ja perheen arjessa selviytymistä lapsen ja perheen yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

Helsingin kaupunki järjestää palveluita sekä omana tuotantona että ostopalveluina. Lastensuojelulain mukaisten palvelujen järjestämistä helsinkiläisille lapsiperheille vastaa Palvelujen asiakasohjaus, joka järjestää myös osan sosiaalihuoltolain mukaisista palveluista. Lapsen vastuusosiaalityöntekijä hakee palvelut Palvelujen asiakasohjauksesta lapsen asiakassuunnitelmalla.

Palvelujen asiakasohjaus antaa lisätietoja lastensuojelun palveluista ja sosiaalihuoltolain mukaisista perhetyön, tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan sekä asumisen tuen palveluista ja niiden hakemisesta.

Palvelujen asiakasohjaus

Neuvonta ma-to klo 9–12 p. 310 46171 / 040 668 5120

Käyntiosoite: Siltasaarenkatu 13, 00530 Helsinki

Postiosoite: PL 8510, 00099 Helsingin kaupunki

TEHOSTETTU PERHETYÖ

Perhetyö on voimavarakeskeistä koko perheen kanssa tehtävää työtä, jota toteutetaan perhekohtaisena sekä ryhmämuotoisena. Tavoitteena on perheen omien voimavarojen vahvistuminen, vuorovaikutuksen tukeminen sekä vanhemmuuden kuntoutuminen siten, että vanhempi pysyy huolehtimaan lapsesta itsenäisesti. Lisäksi tavoitteena on turvata tai palauttaa lapsen tai nuoren psykososiaalinen toimintakyky esimerkiksi tukemalla lapsen vahvuuksia ja osallistumismahdollisuuksia.

Perhetyö on terapeutisia menetelmiä hyödyntävää keskusteluapua, johon voi liittyä myös lapsen ja perheen tilanteen arviointia. Keskeisintä palvelun sisältöä on vanhemmuutta, sosiaalista toimintakykyä ja perheen vuorovaikutussuhteita vahvistava ohjaus, jossa työskentelyn tavoitteena olevia valmiuksia harjoitellaan yhdessä tekemällä ja mallintamalla.

Perhetyön sosiaaliohjaajat ja ohjaajat työskentelevät yhteistyössä tarpeenmukaisen lapsen ja perheen verkoston kanssa.

Perhetyötä tehdään pääsääntöisesti perheen kotona ja toimintaympäristössä myös iltaisin ja viikonloppuisin, keskimäärin noin 6–18 kuukauden ajan.

Perhetyötä hakee sosiaalityöntekijä Palvelujen asiakasohjauksesta.

Tehostettua perhetyötä voidaan järjestää kiireellisenä avohuollon tuki-toimena, jos perheen tilanne kriisiytyy äkillisesti. Tällöin tavoitteena on selvittää akuutti tilanne ja ehkäistä mahdollinen sijoitus sekä luoda edellytyksiä jatkotyöskentelylle. Työskentely pyritään käynnistämään 24 tunnin sisällä yhteydenotosta.

Sosiaalityöntekijä hakee kiireellistä tehostettua perhetyötä puhelimitse Palvelujen asiakasohjauksen yhteydessä toimivasta vastaanoton virkaaikaisesta päivystyksestä.

Perhetyö opetustoimen kumppanina

Perhetyön keinoin voidaan tukea 7.–9.-luokkalaisten nuoren koulukäyntiä osana nuorelle tehtyä määräaikaista opetuksen erityisjärjestelyä. Kou-

lunkäyntiä ja sitä tukevaa perhetyötä suunnitellaan yhdessä nuoren ja perheen kanssa. Suunnitelma kirjataan henkilökohtaiseen opetuksen järjestämisestä koskevaan suunnitelmaan (HOJKS) ja osaksi nuoren asiakassuunnitelmaa.

Nuori opiskelee Ote-opettajan ohjauksessa yksin tai pienryhmässä sovitusti Ote-alueen kouluissa. Nuorta tuetaan opiskelemaan mahdollisimman paljon oman koulun oppitunneilla. Tavoitteena on, että nuoren koulunkäynti saadaan yhteistyössä sujumaan.

Ote-opetus ja sitä tukeva perhetyö on tarkoitettu lapselle, joka on jäänyt osin tai kokonaan pois koulusta ja joka on selvästi syrjäytymisvaarassa ja tarvitsee tukea sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Ote-opetukseen ja sitä tukevaan perhetyöhön haetaan lastensuojelun tai erityisen tuen sosiaalityön ja koulun yhteistyönä.

PERHEKUNTOUTUS

Perhekuntoutuksella pyritään vahvistamaan vanhemman ja lapsen vuorovaikutusta, riittävän vanhemmuuden edellytyksiä ja perheen arjessa selviytymistä. Perheen vanhempia tuetaan niissä arkeen ja lasten hoitamiseen liittyvissä asioissa, joissa perheellä on todettu olevan vaikeuksia. Verkostoyhteistyöllä tuetaan perhettä löytämään ja vahvistamaan omia läheis- sekä viranomaisverkostojaan.

Palveluja räätälöidään huomioiden perheen kokonaisvaltainen tuen tarve.

Perhekuntoutusta toteutetaan perheen kotona ja omassa toimintaympäristössä tai kodin ulkopuolella, joko päivämuotoisena tai ympärivuorokautisena kuntoutuksena.

Perhekuntoutuksen laitosjakson sisältö rakentuu räätälöidystä perhekohtaisesta työskentelystä sekä osallistumisesta perhekuntoutuksen yhteisölliseen ja ohjattuun, vertaistukea perheille tarjoavaan ryhmämuotoiseen toimintaan. Jaksoilla toteutettava ryhmämuotoinen tuki suunnitellaan ottamalla huomioon kulloisellekin laitosjaksolle tulevien perheiden tilanteet ja tuen tarpeet.

Perhekuntoutuksessa perheen tukena on moniammatillinen työryhmä, johon kuuluu sosiaalihoitajien ja ohjaajien lisäksi toimintaterapeutti, psykologi, sairaanhoitaja ja psykoterapeutteja.

Sosiaalityöntekijä hakee perhekuntoutusta Palvelujen asiakasohjauksen kautta.

TUKIPERHE

Tukiperheen voi saada lastensuojelun tai sosiaalihuoltolain mukaisen erityisen tuen asiakkaana oleva lapsi. Tukiperheessä lapsi viettää etukäteen sovitusti aikaa, esimerkiksi yhden viikonlopun kuukaudessa. Palvelu on määräaikainen, ja sen tarvetta arvioidaan vuoden välein.

Tukiperheestä lapsi saa luotettavia, kannustavia ja turvallisia ihmissuhteita sekä lapsen kasvua ja kehitystä tukevia roolimalleja. Tukiperheen avulla tuetaan myös vanhemman jaksamista arjessa tarjoamalla säännöllinen hengähdys hetki kuormittavassa elämäntilanteessa.

Tukiperhetoiminta soveltuu parhaiten yli 3-vuotiaille lapsille. Helsingin kaupunki valmentaa ja tukee omia tukiperheitä, minkä lisäksi kaupunki ostaa tukiperhepalveluita. Sopiva tukiperhe voi löytyä myös lapsen omista verkostoista. Tukiperhettä haetaan sosiaalityöntekijän tekemällä vireillepanolla Palvelujen asiakasohjauksesta.

 Tukiperheeksi ryhtymisestä kiinnostuneet voivat olla yhteydessä Tukiperhetoimintaan p. 09 31043240 / 050 328 9976

TUKIHENKILÖ

Helsingin kaupunki rekrytoi ja valmentaa vapaaehtoisia aikuisia tukihenkilöiksi lastensuojelun ja sosiaalihuoltolainmukaisen erityisen tuen asiakkaana oleville lapsille. Vapaaehtoinen tukihenkilö on turvallinen aikuinen, jota lapsi tapaa keskimäärin pari kertaa kuukaudessa esimerkiksi yhteisen mukavan tekemisen parissa. Tukihenkilö voi vahvistaa lapsen voimavaroja ja tukea lasta kasvun haasteissa toimimalla roolimallina ja aikuisena, jonka kanssa lapsi tai nuori voi keskustella mielellään askarruttavista asioista.

Tukihenkilötoiminta soveltuu parhaiten yli 7-vuotiaille lapsille.

Tukihenkilöä sosiaalityöntekijä hakee Palvelujen asiakasohjauksen kautta.

 Tukihenkilöksi ryhtymisestä kiinnostuneet voivat olla yhteydessä Tukihenkilötoimintaan p. 09 310 43112 / 09 310 43794, tukihenkilotoiminta@hel.fi

LÄHEISNEUVONPITO

Läheisneuvonpidossa lapsen oma perhe ja perheelle läheiset ihmiset kokoontuvat keskustelemaan ja suunnittelemaan lapsen tai nuoren kasvun turvaamista osana perheen ja läheisten tavallista arkea.

Läheisneuvonpidon kutsuu koolle erillinen koollekutsuja, joka huolehtii siitä, että lapselle ja perheelle tärkeät ihmiset pääsevät paikalle, lapsen mielipide tulee kuulluksi ja läheisverkosto pääsee esittämään omia vaihtoehtojaan lapsen tilanteen ratkaisemiseksi. Läheisneuvonpidon tavoitteena on tehdä yksimielinen, konkreettinen suunnitelma lapsen tai nuoren suojelun ja huollon järjestämiseksi. Lapsi tai nuori ja hänen perheensä päättävät itse, keitä läheisneuvonpitoon kutsutaan.

Läheisneuvonpito voidaan järjestää missä tahansa lastensuojelun asiakkuuden vaiheessa tai lapsiperheen palvelutarpeen arvioinnin aikana. Läheisneuvonpito voidaan järjestää myös nopealla aikataululla ns. akuuttineuvonpitoa esimerkiksi, kun mietitään vaihtoehtoja lapsen kiihrelliselle sijoitukselle.

Läheisneuvonpitoa sosiaalityöntekijä hakee Palvelujen asiakasohjauksesta.

TOIMINNALLINEN TYÖ

Lastensuojelun toiminnallinen työ järjestää toiminnallisia aktiviteetteja lastensuojelun asiakkaana oleville lapsille ja nuorille, esimerkiksi kiipeilyä, purjehdusta, joukkuepelejä ja hemmotteluhetkiä. Osa tapahtumista

on suunnattu sijaishuollossa oleville lapsille ja nuorille, osa on avoimia kaikille lastensuojelun asiakkaana oleville.

Lastensuojelun toiminnallinen työ ylläpitää Mäntyniemen leirikeskusta Vartiosaareissa. Lastensuojelun eri palvelut voivat varata tiloja asiakkaille järjestettävään toimintaan ja osallistua asiakkaiden kanssa toiminnallisen työn Mäntyniemessä järjestämiin tapahtumiin.

RYHMÄTOIMINTA

Lastensuojelun ja sosiaalihuoltolain mukaisen erityisen tuen asiakkaille toimii säännöllisesti useita erilaisia ammatillisesti ohjattuja ryhmiä, joissa saa vertaistukea, pääsee peilaamaan omaa tilannettaan toisten kokemuksiin ja löytämään uusia voimavaroja. Ryhmiä on sekä lapsille ja nuorille että heidän vanhemmilleen, esimerkiksi murrosikäisten nuorten vanhempien ryhmät, pienten lasten vanhempien Toimiva arki-ryhmät, perheryhmät, joissa on lapsi ja vanhempi molemmat mukana, nuorten ja vanhempien kokemusasiantuntijaryhmät ja sijoitukseen liittyvien tunteiden käsittelyyn suunnatut ryhmät, joita järjestetään sekä lapsille että aikuisille.

Lisäksi ryhmätoiminnan koordinaattori tiedottaa lastensuojelun työntekijöitä kolmannen sektorin järjestämistä ryhmistä ja tarjoaa tukea ja ohjausta lastensuojelussa ryhmiä ohjaaville työntekijöille.

VASTAANOTTOTOIMINTA

Kun lapsen tai nuoren tilanne tai kodin olosuhteet edellyttävät lapsen sijoittamista kodin ulkopuolelle, järjestetään lapselle lyhytaikainen sijoituspaikka vastaanotosta. Palvelun käyttö alkaa useimmiten kiireellisessä sijoitustilanteessa tai kiireellisenä avohuollon tukitoimenpiteenä, jolloin tavoitteena on lapsen tilanteen turvaaminen sekä lapsen ja perheen tilanteen selvitys. Lapsen ja perheen tilanteen selvittely alkaa välittömästi sijoituksen tapahduttua yhteistyössä vastuusosiaalityöntekijän kanssa. Palvelun jälkeen lapsi palaa kotiin hänelle ja perheelle järjestettyjen avohuollon tukitoimien avulla tai lapsi siirtyy hänen tarpeitaan vastaavaan pitkäaikaiseen sijaishuoltoon.

Ensisijaisesti lapselle tai nuorelle järjestetään paikka vastaanottoperheestä. Vastaanottoperhehoito tarjoaa lapselle lyhytaikaisen, turvallisen ja kodinomaisen kasvuympäristön silloin, kun kotona asuminen ei ole mahdollista.

Helsingin kaupunki rekrytoi, valmentaa ja tukee omia vastaanottoperheitä.

Mikäli lapsen tarpeet edellyttävät laitosmuotoista sijoitusta, järjestetään lapselle paikka Helsingin omista lasten tai nuorten vastaanottolaitoksista. Omien vastaanottopaikkojen ollessa täynnä ostetaan palvelua tarpeen mukaan myös muilta palveluntuottajilta.

Sijoituksen aikana arvioidaan lapsen ja perheen tuen tarvetta ja kotiutumisen edellytyksiä sekä työskennellään koko perheen kanssa lapsen kotiinpaluun mahdollistamiseksi. Vastaanotossa työskentelee ohjaajien lisäksi psykologeja ja sosiaalityöntekijöitä, jotka osallistuvat arvion tekemiseen.

Vastaanoton palveluita haetaan Palvelujen asiakasohjauksen yhteydessä toimivasta keskitetystä Vastaanoton päivystyksestä p. 09 310 64737 / 040 334 2017 ma–pe klo 8.15–15.30. Virka-ajan ulkopuolella vastaanottoon sijoittuminen tapahtuu Sosiaalipäivystyksen kautta, p. 020 696 006.

OSTETTAVAT PALVELUT

Itse tuottamiensa lastensuojelun palvelujen ohella Helsinki ostaa palveluvalikoimaa täydentäviä lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita lapsiperheille. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö ja lastensuojelun asiakkaalle järjestettävä ammatillinen tukihenkilö.

---

www.hel.fi/sosiaalityontekijaksi

Helsingin lastensuojelu somessa Facebook @Hkilastensuojelu
 Instagram @Hkilastensuojelu Twitter @Hkilastensuojelu